

Hvorfor gir Oslo kommune en rusavhengig 16-åring en leilighet til disposisjon når moren desperat ber om hjelp? Dette må Inga Marte Thorkildsen svare moren på.

Er dette hjelpen «anonym mor» får til sønnen?

Debatt

Mariann Renshus
inntaksansvarlig i
Stiftelsen Fossum-
kollektivet

Jeg viser til kronikken som ble publisert i Aftenposten 6. april, der moren til en rusavhengig gutt nærmest roper om hjelp. Dette er dessverre ingen unik historie.

Vi hører at barnevernet griper inn for tidlig. Barnevernet griper inn for sent. Barnevernet griper ikke inn. Eller, som «anonym mor» forteller; barnevernet griper ikke inn på en god nok måte. Hva er godt tiltak?

Barnevernet står ofte overfor svært vanskelige oppgaver. Det er viktig at alle involverte har en felles forståelse av hva problemet er – og at de samarbeider om tiltak. God involvering av foresatte er en av de viktigste faktorene for å lykkes med å snu en negativ utvikling. De utgjør det naturlige nettverket for ungdommen – både under og etter behandling.

Høy terskel for hjelp

Jeg kjenner ikke hvilke vurderinger som er gjort i den konkrete saken, men vil på generelt grunnlag si noe om pårørendes situasjon og om erfaringene med å bringe ungdom ut av og bort fra destruktive miljøer. I de aller fleste tilfeller er det – tross alt – håp.

Som inntaksansvarlig i Stiftelsen Fossumkollektivet mottar jeg stadig telefoner fra fortvilte pårørende med historier som ligner på den som ble presentert i kronikken. Mange vil gjerne klare seg

Moren har desperat bedt om hjelp til sin rusavhengige sønn. Kommunen svarte med å gi gutten en leilighet hvor han kan bo alene. ILLUSTRASJONSFOTO: CARL MARTIN NORDBY

uten å involvere andre, og har ofte en høy terskel for å søke hjelp. Når en familie selv kontakter politi, barnevernsvakt eller lokal barnevernstjeneste, er problemet som regel blitt svært alvorlig. Hvis de ikke blir møtt med forståelse og tilstrekkelige tiltak, går fortvilelsen over til desperasjon. Hvem blir ikke desperate over å se sine egne barn i en slik situasjon?

Hele familien

Som ideell virksomhet med over 30 års erfaring med rusbehandling av ungdom, innså vi for lenge siden viktigheten av å involvere familien – både søsken og andre familiemedlemmer som er betydningsfulle for ungdommen. For rusmisbruk påvirker hele familiesystemet.

Dette beskriver også den anonyme moren i sitt innlegg. Hun kunne vært en hvilken som helst mamma til ungdom i behandling. Makteløsheten over rusmis-

bruket til et familiemedlem er selvutslettende, og alt dreier seg etter hvert om den som ruser seg. Mammaen til en tidligere Fossum-ungdom uttrykte at «familiearbeidet lærte jeg meg å leve på tross av at jeg har en rusmisbrukende sønn». Gjennom familiearbeidet fikk hun også de verktøyene hun trengte for å bli flinkere til å sette egne grenser for å kunne være en ressurs for sin sønn.

Tydelige behov

Så lenge ungdommen er under 18 år, har barnevernet en unik mulighet og juridisk adgang til å gi hjelp. Dette krever et barnevern med tilstrekkelig kunnskap og økonomi til å kunne foreta riktig avgjørelse til rett tid. Slike vurderinger er vanskelige fordi de kan innebære bruk av tvang. Det kan også være begrensninger fordi plassering i institusjon innebærer en økonomisk utgift for kommunen. Egenandelen har økt betydelig de siste årene. Da er det kanskje ikke så rart at institusjonsbruken er gått ned.

Hva da med saker hvor pårørende er så tydelige i sine behov for hjelp som den anonyme moren er i sin kronikk? Hun beskriver involvering av politi, barnevernsvakt, et 20-talls bekymringsmeldinger, en sønn på 16 år som har droppet ut av skolen. Hun opplever makteløshet og at hun ikke blir hørt. Gutten tilbys nå en leilighet hvor han skal bo alene som 16-åring, i Oslo. Han bruker og selger rusmidler og har et etablert rusnettverk rundt seg. Hva er da sjansen for å lykkes med et slikt tiltak? Hva med å investere i behandlingstiltak som kan fungerer? Valget burde være opplagt.

Hvorfor må familiene kjempe for å få hjelp når de endelig tar mot til seg og ber om det? Dette mener jeg Inga Marte Thorkildsen må svare moren.

Redningen ligger i lukkede oppdrettsanlegg som ikke slipper ut hverken lus eller oppdrettslaks.

Sandberg aksepterer for mange døde villaks

Debatt

Erik Sterud
biolog og fagsjef
Norske Lakseelver

Fiskeriminister Per Sandberg (Frp) prøver i Aftenposten 5. april å berolige avisens kommentator Joacim Lund som to dager tidligere ytret bekymring for dyrevelferd, miljøavtrykk og bærekraft i norsk lakseindustri.

Fra 1. oktober 2017 er det miljøet som skal bestemme om oppdrettsindustrien kan få vokse, skriver Sandberg. Da skal man i område etter område langs kysten vurdere lakselusas effekt på vill laksefisk

før det bestemmes om oppdrett kan økes, stå på stedet hvil eller må reduseres.

Problemet er at det er Sandberg, og ikke miljøet, som har bestemt at oppdrettsindustrien kan få vokse seks prosent anethvert år, selv om den slipper ut så mye lakselus at 10 prosent av alle lakse- og sjøørretungene som svømmer ut i saltvann hvert år, dør av luseangrep. Ikke før det årlige tapet av villaks og sjøørret overstiger 30 prosent vil Sandberg redusere oppdretternes produksjon. 30 prosent!

Tenk hvis et annet industriutslipp årlig tok livet av 30 prosent av alle nyfødte reinsdyrkalver på Hardangervidda, eller hvis 30 prosent av alle torskeeggene som årlig gytes i Lofoten, ble ødelagt av oljeutslipp? Villakسدøden Sandberg vil akseptere, er hinsides høy. Kommer vi dit, er det helt slutt på laksefiske i elvene våre, og mange bestander vil bli utryddet.

Sportsfisker-, miljø- og villaksorganisasjoner mener alle at redningen ligger i lukkede oppdrettsanlegg som ikke slipper ut hverken lus eller oppdrettslaks. Erfarne fiskeveterinærer peker på samme teknologi. Sandberg, derimot, trekker frem oppdrettselskapet SalMars såkalte havmerd. Men dette er en åpen merd som vil spre lakselus til omgivelsene og som attpåtil skal plasseres innaskjærs, midt i utvandringsveien til all vill laksesmolt fra Trondheimsfjorden. Her vil havmerden bli liggende som et enormt smittereservoar, som vil gi økte lakselusutfordringer for villaksbestander som allerede er svekket av lus.

Det er gledelig at Sandberg mener oppdrettsindustrien må inn på et nytt spor, men spørsmålet er om Sandberg har valgt et blindspor.

Kort sagt

USAs angrep mot Syria var ulovlig

USAs overraskende angrep på en syrisk flybase torsdag ble møtt med positive reaksjoner fra de fleste vestlige land. Norge var blant dem. Utenriksminister Brende uttrykte at Norge har «forståelse for at det ble reagert etter gassangrepet». Aftenposten erklærte at det var «riktig å reagere».

Bakgrunnen for angrepet er mer enn forståelig. Giftgassangrepet på byen Khan Sheikhoun har vakt berettiget oppsikt og tilsier en sterk internasjonal respons. Men var USAs væpnede respons lovlig? Det korte svar er nei.

Hvis vi leser Utenriksdepartementets pressemelding finner vi ikke noe om det rettslige grunnlaget for angrepet. Dette er bemerkelsesverdig når norske myndigheter regelmessig understreker hvor grunnleggende folkeretten er for verden, og for Norge. Aftenposten erkjenner at det var usikkerhet rundt «hvordan og på hvilket grunnlag en slik avgjørelse tas». Men heller ikke her nevnes folkeretten med ett ord.

Bruk av væpnet makt er forbudt etter FN-paktens artikkel 2 nr. 4. De eneste unntakene er dersom FNs sikkerhetsråd har godkjent maktbruken, dersom den skjer i selvforsvar, eller med samtykke fra vedkommende stat. Ingen av disse vilkårene for bruk av makt var oppfylt i dette tilfellet.

USA har begrunnet angrepet med at det var nødvendig for å hindre Assad fra å bruke kjemiske våpen igjen. Men folkeretten gir ikke grunnlag for slike preventive militære tiltak, selv ikke mot grove krigsforbrytelser.

NATOs bombing i Serbia ble av mange ansett som ulovlig, men legitim, fordi den tok sikte på vern mot overgrep i Kosovo. Men USA (eller Norge) har aldri anerkjent at folkeretten gir adgang til humanitær intervensjon. Storbritannia er av de meget få land som hevder at en slik intervensjon er lovlig. Dessuten var situasjonen i Kosovo forskjellig fra dagens Syria.

De politiske konsekvensene av angrepet er også uklare, både for situasjonen i Syria og i verden for øvrig. Vesten har med rette kritisert Russland for intervensjon på Krim og i Øst-Ukraina. Når USA foretar folkerettsstridige angrep uten kritikk fra NATO-landene, undergraver dette troverdigheten av den vestlige kritikken og svekker folkeretten. Dette er ikke minst av betydning for Norge, som et lite land med en stor nabo.

Malcolm Langford

professor

Geir Ulfstein

professor, Juridisk fakultet,
Universitetet i Oslo